

Što je doksa?

Sažetak

Polazište za raspravu o doksi je Husserlova ideja o znanosti kao moćnoj, nadirućoj ideji čiji se pobjednički hod ne može zaustaviti. Za njega je filozofija najstroža znanost i ozbiljuje se u fenomenologiji koju valja jasno lučiti od svjetonazorne filozofije (npr. filozofije života, egzistencijalizma) ili od historizma i naturalističke filozofije. Filozofiju kao strogu znanost (episteme) Husserl zove »fenomenologijskom svijesti«. Filozofija je kao episteme moguća na temelju prevladavanja dokse. Husserlova fenomenologija kao stroga znanost nastavlja se na Kantovu transcendentalnu filozofiju i na Descartesovo zasnivanje filozofije kao znanosti tako da su Descartesova dvojba, Kantova kritika i Husserlova fenomenološka epoche samo različita imena za istu stvar – iskorak iz dokse i njezino napuštanje. Je li Husserl u pravu kad glavnu crtu novovjekovne filozofije vidi u napuštanju dokse u korist izvjesnosti episteme? Autor članka pokušava odgovoriti na to pitanje navodeći Hegelovo shvaćanje dokse i tematizirajući izvorno grčko, Parmenidovo, a ponajviše Platonovo shvaćanje dokse u interpretaciji P. Natorpa. Premda je ustaljeno mišljenje da je Platon bio bezuvjetno na liniji napuštanja dokse, autor upozorava na oprez i pokazuje da Platon u kasnijoj fazi filozofiranja nije težio ukidanju i prevladavanju dokse. Iako ne daje odgovor što je doksa autor ipak misli da je Husserlova početna teza o znanosti samo puko uvjerenje i ništa više.

WHAT IS DOXA?

Abstract

The starting point for a discussion of doxa is Husserl's idea of science as a powerful, surging idea whose victorious march cannot be halted. Philosophy for him is the strictest of sciences and is realised in the phenomenology that should be clearly differentiated from world-view philosophy (e.g. philosophy of life, existentialism) or from historicism and naturalistic philosophy. Husserl calls philosophy as a strict science (episteme) »the phenomenological consciousness«. Philosophy as episteme is possible on the basis of overpowering of doxa. Husserl's phenomenology as a strict science is a furtherance of Kant's transcendental philosophy and Descartes' founding of philosophy as a science; so that Descartes' doubt, Kant's critique and Husserl's phenomenological epoche are but different names for the same thing – a step out of doxa and its abandonment. Is Husserl right in seeing the prevailing line of modern philosophy in the abandonment of doxa for the certainty of episteme? The author tries to answer this question by citing Hegel's understanding of doxa and by discussing the original Greek, Parmenides' and primarily Plato's, understanding of doxa as interpreted by P. Natorp. Although it is usually thought that Plato was unconditionally on the verge of abandonment of doxa, the author calls for caution and shows that Plato, in the later stage of his philosophy, did not strive towards abandonment and overcoming of doxa. Whilst refusing to say what doxa is, the author thinks that Husserl's original thesis about science is a mere conviction and nothing more.